

2. 10. 2007

ID: 50533

Poškozování věřitele

Předpokladem trestní odpovědnosti za trestný čin poškozování věřitele podle 256 odst. 1 písm. d) tr. zák. je takové jednání pachatele (tj. obviněného), kterým dochází k maření možnosti soudu zjistit skutečnou hodnotu dlužníkovu majetku. Není podstatné, zda pachatel trestného činu kvalifikovaného podle § 256 odst. 1 písm. d) tr. zák. svým jednáním skutečně či zdánlivě zmenšuje hodnotu dlužníkovu majetku, to pochopitelně za situace, kdy obviněný měl majetek použitelný k alespoň částečnému uspokojení jeho věřitele.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 5 Tdo 336/2007, ze dne 18.4.2007)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v neveřejném zasedání o dovolání, které podal obviněný D. Č., proti usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 9. 10. 2006, sp. zn. 11 To 380/2006, jako soudu odvolacího v trestní věci vedené u Okresního soudu v Trutnově pod sp. zn. 2 T 228/2004, tak, že z podnětu dovolání obviněného D. Č. s e podle § 265k odst. 1 tr. řádu zrušuje usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 9. 10. 2006, sp. zn. 11 To 380/2006. Podle § 265k odst. 2 tr. řádu se zrušují také další rozhodnutí obsahově navazující na zrušené rozhodnutí, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo jeho zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 265l odst. 1 tr. řádu se přikazuje Krajskému soudu v Hradci Králové, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění :

Obviněný D. Č. byl rozsudkem Okresního soudu v Trutnově ze dne 16. 5. 2006, sp. zn. 2 T 228/2004, uznán vinným trestnými činy neoprávněného podnikání podle § 118 odst. 1, 2 písm. a) tr. zák. a poškozování věřitele podle § 256 odst. 1 písm. d) tr. zák., kterých se dopustil tím, že:

1. v období od 12. 7. 2001 do 11. 10. 2002 jako jednatel obchodní společnosti G., s. r. o., provozoval obchodní činnost v prodejně se sportovními potřebami a hračkami, ačkoli pro tento předmět podnikání neměl příslušné živnostenské oprávnění a v souvislosti s tímto podnikáním zaměstnával průběžně 17 zaměstnanců;

2. dne 13. 4. 2004 v řízení o prohlášení o majetku obchodní společnosti G., s. r. o., před Okresním soudem v Trutnově vedeném pod sp. zn. 27 Cd 83/2004 po poučení o právních následcích odmítnutí prohlášení o majetku povinného nebo uvedení nepravdivých nebo hrubě zkreslených údajů uvedl, že jmenovaná obchodní společnost pobírá od obchodní společnosti T. S., s. r. o., pravidelné měsíční splátky podle splátkového kalendáře a že ke dni 13. 4. 2004 byly uhrazeny veškeré splátky do měsíce července 2004 včetně, tj. částka ve výši 1 860 000,- Kč. Toto prohlášení obviněného se však nezakládalo na pravdě, neboť ve skutečnosti splátky nebyly uhrazeny a obchodní společnost G., s. r. o., obdržela k výše uvedenému dni částku ve výši 203 586,- Kč. Popsaným jednáním obviněný zmařil uspokojení pohledávky svého věřitele - obchodní společnosti A. S. C. r., s. r. o., (správně A. S. C. r., s. r. o.) v částce 30 000,- Kč.

Za tento trestný čin byl obviněný D. Č. odsouzen podle § 118 odst. 2 tr. zák. za použití § 35 odst. 1 tr. zák. k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání 18 měsíců, jehož výkon mu byl podle § 58 odst. 1 a § 59 odst. 1 tr. zák. podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání 3 roky. Současně byla citovaným rozsudkem podle § 59 odst. 2 tr. zák. uložena obviněnému povinnost nahradit způsobenou škodu ve zkušební době podmíněného odsouzení.

Obviněný D. Č. napadl citovaný rozsudek Okresního soudu v Trutnově odvoláním, které Krajský soud v Hradci Králové usnesením ze dne 9. 10. 2006, sp. zn. 11 To 380/2006, podle § 256 tr. řádu jako nedůvodné zamítl.

Proti tomuto usnesení Krajského soudu v Hradci Králové podal obviněný D. Č. prostřednictvím svého obhájce dne 12. 2. 2007 dovolání, které opřel o dovolací důvod uvedený v § 265b odst. 1 písm. g) tr. řádu.

Ve vztahu ke skutku popsánému pod bodem 1. ve výroku o vině v rozsudku soudu prvního stupně obviněný především namítá, že soud prvního stupně nesprávně vyhodnotil důkazy provedené ve věci. V tomto směru dále obviněný plně odkázal na důvody, které již podrobně rozvedl ve svém odvolání. Podle názoru obviněného pro podání obžaloby,

jejímž předmětem byl trestný čin neoprávněného podnikání podle § 118 odst. 1, 2 písm. a) tr. zák., nebyly splněny zákonné podmínky, protože v době podmíněného zastavení trestního stíhání za tento trestný čin si obviněný dodatečně zajistil příslušná živnostenská oprávnění. Navíc, jestliže samosoudkyně Obvodního soudu pro Prahu 3 zastavila trestní stíhání obviněného pro jiný jeho trestný čin spáchaný ve zkušební době podmíněného zastavení trestního stíhání, mělo se na obviněného pohlížet jako na osobu netrestanou a státní zástupce vůbec neměl pokračovat v trestním stíhání obviněného pro nyní posuzovaný trestný čin neoprávněného podnikání. Pokud jde o trestný čin poškozování věřitele podle § 256 odst. 1 písm. d) tr. zák., pro který byl obviněný D. Č. rovněž stíhán a odsouzen, obviněný namítá, že soudy nižších stupňů přehlédly význam institutu postoupení pohledávek v posuzované věci. Jak uvádí obviněný, před civilním soudem neuvedl nepravdivé údaje, přičemž skutečný stav majetku obchodní společnosti G., s. r. o., údajně svědčil o tom, že oprávněný mohl uspokojit svou pohledávku prostřednictvím exekutora. Postupem exekutora bylo podle obviněného zmařeno vymožení pohledávky věřitele, neboť v době, kdy učinil prohlášení o majetku, došlo k exekuci na movitých věcech umístěných v prodejně zmíněné obchodní společnosti a tyto věci byly následně prodány za částku ve výši 40 000,- Kč jiné osobě. V podrobnostech pak obviněný opět i ve vztahu k tomuto skutku odkazuje na obsah svého odvolání.

Závěrem dovolání obviněný D. Č. navrhl, aby Nejvyšší soud zrušil usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 9. 10. 2006, sp. zn. 11 To 380/2006, jakož i jemu předcházející rozsudek Okresního soudu v Trutnově ze dne 16. 5. 2006, sp. zn. 2 T 228/2004, a aby sám ve věci rozhodl tak, že obviněného zproští obžaloby ohledně obou citovaných trestných činů.

Nejvyšší státní zástupkyně se vyjádřila k dovolání obviněného D. Č. prostřednictvím státního zástupce činného u Nejvyššího státního zastupitelství. Ve vztahu ke skutku uvedenému pod bodem 1. ve výroku o vině v rozsudku soudu prvního stupně podle názoru státního zástupce soudy obou stupňů jednoznačně prokázaly, že obviněný se dopustil zmíněného skutku. V tomto směru státní zástupce odkázal na podrobné odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně. Stran skutku uvedeného pod bodem 2. ve výroku o vině v rozsudku soudu prvního stupně je pak státní zástupce toho názoru, že provedené důkazy (zejména protokol o prohlášení majetku sepsaný dne 13. 4. 2004 u Okresního soudu v Trutnově ve věci vedené pod sp. zn. 27 Cd 83/2004) svědčí o vině obviněného tímto trestným činem. Státní zástupce proto navrhl, aby Nejvyšší soud odmítl dovolání obviněného podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. řádu, neboť je zjevně neopodstatněné.

Nejvyšší soud jako soud dovolací zjistil, že obviněný D. Č. podal dovolání jako oprávněná osoba [§ 265d odst. 1 písm. b) tr. řádu], učinil tak prostřednictvím obhájce (§ 265d odst. 2 tr. řádu), včas a na správném místě (§ 265e tr. řádu), dovolání směřuje proti rozhodnutí, proti němuž je obecně přípustné [§ 265a odst. 2 písm. h) tr. řádu], a obsahuje stanovené náležitosti (§ 265f odst. 1 tr. řádu).

Pokud jde o dovolací důvod, obviněný D. Č. opírá jeho existenci o ustanovení § 265b odst. 1 písm. g) tr. řádu, tedy že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo na jiném nesprávném hmotně právním posouzení.

Nejvyšší soud podle § 265i odst. 3 a 4 tr. řádu z podnětu podaného dovolání přezkoumal zákonnost a odůvodněnost napadeného usnesení Krajského soudu v Hradci Králové, a to v rozsahu odpovídajícím uplatněným dovolacím námitkám, které lze podřadit pod citovaný dovolací důvod, jakož i řízení předcházející napadenému rozhodnutí. Po přezkoumání dospěl Nejvyšší soud k závěru, že dovolání obviněného je částečně důvodné.

Obviněný D. Č. ke skutku uvedenému pod bodem 1. ve výroku o vině v rozsudku soudu prvního stupně zejména namítá, že soudy nižších stupňů nesprávně hodnotily provedené důkazy. Obdobně obviněný argumentuje stran skutku uvedeného pod bodem 2. ve výroku o vině téhož rozsudku, když uvádí, že v řízení před civilním soudem neuvedl nepravdivé údaje o majetku obchodní společnosti G., s. r. o.

Existenci dovolacího důvodu tak obviněný D. Č. podle názoru Nejvyššího soudu v uvedených směrech shledává v chybném procesním postupu orgánů činných v trestním řízení spočívajícím v nesprávném hodnocení důkazů a v nedostatečném rozsahu provedení dokazování, přičemž z toho obviněný vyvozuje i nesprávnost skutkových zjištění, z nichž soudy vycházely. Předpoklady pro jiné právní posouzení svého jednání tedy obviněný dovozuje nikoli z argumentace odůvodňující odlišnou právní kvalifikaci skutků obsažených ve výroku o vině v rozsudku soudu prvního stupně, ale jen z jiných (pro obviněného příznivějších) skutečností, než jaké vzaly soudy obou stupňů v úvahu.

K tomu ovšem Nejvyšší soud zdůrazňuje, že - jak vyplývá z ustanovení § 265b odst. 1 tr. řádu - důvodem dovolání nemůže být sama o sobě námitka vytýkající nesprávné skutkové zjištění, neboť takový důvod zde zahrnut není. Dovolání není dalším odvoláním, ale je mimořádným opravným prostředkem určeným k nápravě jen některých

výslovně uvedených procesních a hmotně právních vad, jež naplňují jednotlivé taxativně stanovené dovolací důvody. Proto dovolání není možno podat ze stejných důvodů a ve stejném rozsahu jako odvolání a dovoláním se nelze úspěšně domáhat jak revize skutkových zjištění učiněných soudy prvního a druhého stupně, tak ani přezkoumávání správnosti jimi provedeného dokazování. Těžiště dokazování je totiž v řízení před soudem prvního stupně a jeho skutkové závěry je oprávněn doplňovat, popřípadě korigovat jen odvolací soud, který za tím účelem může provádět dokazování (§ 259 odst. 3, § 263 odst. 6, 7 tr. řádu). Dovolací soud není obecnou třetí instancí, v níž by mohl přezkoumávat jakékoli rozhodnutí soudu druhého stupně. Dovolací soud nemůže přezkoumávat správnost skutkových zjištění, resp. provedeného dokazování, a to ani v souvislosti s právním posouzením skutku či jiným hmotně právním posouzením, už jen z toho důvodu, že není oprávněn bez dalšího přehodnocovat provedené důkazy. Na rozdíl od soudu prvního stupně a odvolacího soudu totiž dovolací soud nemá možnost podle zásad ústnosti a bezprostřednosti v řízení o dovolání tyto důkazy sám provádět či opakovat, jak je zřejmé z omezeného rozsahu dokazování v dovolacím řízení podle § 265r odst. 7 tr. řádu.

Formulace dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. řádu, který uplatnil obviněný D. Č., přitom znamená, že předpokladem jeho existence je nesprávná aplikace hmotného práva, ať již jde o hmotně právní posouzení skutku nebo o hmotně právní posouzení jiné skutkové okolnosti. Provádění důkazů, včetně jejich hodnocení a vyvozování skutkových závěrů z důkazů, ovšem neupravuje hmotné právo, ale předpisy trestního práva procesního, zejména pak ustanovení § 2 odst. 5, 6, § 89 a násl., § 207 a násl. a § 263 odst. 6, 7 tr. řádu. Jestliže tedy obviněný D. Č. namítal nesprávnost právního posouzení skutku, ale tento svůj názor dovozoval v podstatě jen z odlišné verze skutkového stavu, resp. z nedostatečného hodnocení provedených důkazů, pak soudům činným dříve ve věci nevytýkal vady při aplikaci hmotného práva, nýbrž porušení procesních ustanovení. Porušení určitých procesních ustanovení sice může být rovněž důvodem k dovolání, nikoli však podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. řádu, ale jen v případech výslovně stanovených jiných dovolacích důvodů [zejména podle § 265b odst. 1 písm. a), b), c), d), e), f) a l) tr. řádu].

Proto při posuzování otázky, zda je oprávněné tvrzení dovolatele o existenci dovolacího důvodu uvedeného v § 265b odst. 1 písm. g) tr. řádu, je dovolací soud vždy vázán konečným skutkovým zjištěním, které ve věci učinily soudy prvního a druhého stupně. V trestní věci obviněného D. Č. to pak znamená, že pro dovolací soud je rozhodující skutkové zjištění, podle něhož se obviněný dopustil skutků tak, jak jsou popsány ve výroku o vině v rozsudku soudu prvního stupně, s jehož skutkovými závěry se ztotožnil i odvolací soud. Změna těchto skutkových zjištění není v dovolacím řízení možná ani přípustná, jak již výše Nejvyšší soud zdůraznil. Zmíněné dovolací námitky obviněného, jež se týkají správnosti rozhodných skutkových zjištění, zejména pokud vyplývají z pochybností o správnosti provedeného dokazování, jsou tedy mimo rámec uplatněného dovolacího důvodu podle citovaného ustanovení a Nejvyšší soud k nim nemohl nijak přihlížet.

S poukazem na shora uvedenou argumentaci Nejvyššího soudu lze odmítnout i tu námitku obviněného D. Č., kterou soudům obou stupňů vytýká, že jeho trestní stíhání pro trestný čin neoprávněného podnikání podle § 118 odst. 1, 2 písm. a) tr. zák. nebylo zákonné, neboť v době podmíněného zastavení trestního stíhání si dodatečně zajistil příslušná živnostenská oprávnění, a proto se na něj mělo hledět, jako by nebyl odsouzen. Dovolací soud zdůrazňuje, že taková námitka není způsobilá naplnit uplatněný dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. řádu, protože nevytýká vadu, která by spočívala v nesprávném právním posouzení skutku nebo v jiném nesprávném hmotně právním posouzení. Proto ani k ní nemohl Nejvyšší soud nijak přihlížet.

K této námitce Nejvyšší soud nad rámec zmíněné argumentace uvádí, že institut podmíněného zastavení trestního stíhání podle § 307 tr. řádu je tzv. odklonem v trestním řízení, jehož hlavním účelem je urovnání vztahu mezi pachatelem trestného činu a poškozeným. Na rozhodnutí o podmíněném zastavení trestního stíhání není právní nárok a ani takové rozhodnutí bez dalšího nevyklučuje možnost pokračování v trestním stíhání. Tato možnost ostatně vyplývá z ustanovení § 308 odst. 1 in fine tr. řádu, podle něhož pokud obviněný nevedl ve zkušební době podmíněného zastavení trestního stíhání řádný život, nesplnil povinnost nahradit způsobenou škodu a nevyhověl i dalším uloženým omezením, rozhodne se i během zkušební doby o pokračování v trestním stíhání. Jak Nejvyšší soud zjistil z trestního spisu v posuzované věci (viz č. l. 176 trestního spisu), dne 14. 3. 2003 okresní státní zástupce v Trutnově podmíněně zastavil trestní stíhání obviněného D. Č. pro trestný čin neoprávněného podnikání podle § 118 odst. 1, 2 písm. a) tr. zák., přičemž mu podle § 307 odst. 2 tr. zák. stanovil zkušební dobu v trvání 12 měsíců, jejíž běh počal ve smyslu citovaného ustanovení trestního řádu dnem právní moci tohoto rozhodnutí. Právní moci nabylo zmíněné rozhodnutí dne 2. 4. 2003. Jak dále vyplývá z trestního spisu (viz č. l. 177 trestního spisu), dne 16. 3. 2004 podala státní zástupkyně Obvodního státního zastupitelství pro Prahu 3 obžalobu na obviněného pro trestný čin neodvedení daně, pojistného na sociální zabezpečení, na zdravotní pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti podle § 147 odst. 1 tr. zák., kterého se měl mimo jiné dopustit v období od května 2001 do srpna 2003, tedy v době podmíněného zastavení trestního stíhání pro trestný čin neoprávněného podnikání podle § 118 odst. 1, 2 písm. a) tr. zák. Na základě tohoto trestního stíhání proto rozhodl okresní státní zástupce v Trutnově usnesením ze dne 30. 11. 2004, sp.

zn. 2 Zt 437/2002, (viz č. l. 183 trestního spisu) o pokračování v trestním stíhání obviněného D. Č. pro citovaný trestný čin a dne 27. 12. 2004 pak podal na obviněného obžalobu (viz č. l. 184 trestního spisu).

Jak je rovněž patrné ze spisových podkladů zařazených na č. l. 196, dne 30. 11. 2005 zastavila samosoudkyně Obvodního soudu pro Prahu 3 trestní stíhání obviněného pro skutek, v němž byl spatřován trestný čin neodvedení daně, pojistného na sociální zabezpečení, na zdravotní pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti podle § 147 odst. 1 tr. zák., neboť trestnost činu zanikla podle § 147a tr. zák. Nejvyšší soud však konstatuje, že uvedené rozhodnutí o zastavení trestního stíhání obviněného pro jiný jeho trestný čin spáchaný ve zkušební době podmíněného zastavení trestního stíhání nebránilo trestnímu stíhání obviněného pro skutek, pro který byl v nyní posuzované věci stíhán a odsouzen. Okresní státní zástupce v Trutnově totiž správně postupoval podle § 308 odst. 1 tr. řádu, pokud po zjištění, že u jiného soudu probíhá trestní stíhání proti obviněnému pro trestný čin spáchaný ve zkušební době podmíněného zastavení trestního stíhání, pokračoval v trestním stíhání jeho osoby. Přitom trestní stíhání obviněného pro již zmíněný trestný čin spáchaný ve zkušební době podmíněného zastavení trestního stíhání bylo zastaveno za situace, kdy nebyly pochybnosti o spáchání jiného trestného činu (kvalifikovaného podle § 147 odst. 1 tr. zák.), takže důvodem nepřijatelnosti dalšího trestního stíhání zde byl dodatečný zánik trestnosti tohoto činu (ve smyslu § 147a tr. zák.), ale nikoli např. pochybnosti o tom, zda byl skutek spáchan, zda je jeho pachatelem obviněný nebo zda jde o trestný čin. Za uvedené situace tedy bylo rozhodnuto o pokračování trestního stíhání v posuzované věci pro trestný čin neoprávněného podnikání podle § 118 odst. 1, 2 písm. a) tr. zák. zcela důvodně, protože obviněný spáchal ve zkušební době podmíněného zastavení trestního stíhání další trestný čin, byť za něj nebyl odsouzen. Ostatně obdobnou námitku uplatnil obviněný i ve svém odvolání, přičemž se s ní odvolací soud přesvědčivě vypořádal (viz str. 2 jeho usnesení). Ke skutku uvedenému pod bodem 1. ve výroku o vině v rozsudku soudu prvního stupně lze tedy uzavřít, že Nejvyšší soud považuje trestní stíhání obviněného za zákonné. Navíc případná procesní překážka způsobující nepřijatelnost trestního stíhání je dovolacím důvodem podle § 265b odst. 1 písm. e) tr. řádu, který obviněný neuplatnil, a nikoli podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. řádu, jehož se v této souvislosti dovolává.

Nejvyšší soud se rovněž neztotožnil s argumentací obviněného D. Č., podle níž byl údajně nezákonný postup exekutora, který v době prohlášení o majetku provedl exekuci na movitých věcech v provozovně obchodní společnosti G., s. r. o., a tyto věci následně prodal třetí osobě za cenu převyšující výši dluhu. Nejvyšší soud především nehodlá nikterak zpochybňovat rozhodná skutková zjištění, z nichž mimo jiné vyplývá, že dluh uvedené obchodní společnosti nebyl vůči jejímu věřiteli, tj. obchodní společnosti A. S. C. r., s. r. o., doposud uhrazen. Tato okolnost je zřejmá z výpovědi svědkyně JUDr. M. D. - exekutorky exekutorského úřadu v Hradci Králové - učiněné v hlavním líčení ze dne 16. 5. 2006 (viz č. l. 241 trestního spisu). Jak v této souvislosti jmenovaná svědkyně uvedla, v rámci exekuce se podařilo vymoci toliko tři částky v celkové výši 11 491,30 Kč. Podkladem pro nařízení této exekuce bylo usnesení Obvodního soudu pro Prahu 3 ze dne 14. 7. 2003, sp. zn. Nc 11914/2003, vydané podle vykonatelného platebního rozkazu tohoto soudu ze dne 22. 5. 2003, sp. zn. Ro 483/2003 (viz č. l. 435 a 436 trestního spisu). Poté exekutorka JUDr. M. D. vydala podle § 47 zákona č. [120/2001](#) Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, exekuční příkaz ze dne 11. 2. 2004, sp. zn. Ex 599/2003, s právní mocí dnem 8. 3. 2004, kterým nařídila provedení exekuce příkázáním jiné peněžité pohledávky [srov. § 59 odst. 1 písm. b) exekučního řádu] pro částku ve výši 30 000,- Kč s příslušenstvím. Dále Nejvyšší soud ze spisových podkladů zařazených na č. l. 230 zjistil, že soudní exekutorka JUDr. M. D. sepsala a zajistila za účelem uspokojení pohledávky oprávněné obchodní společnosti A. S. C. r., s. r. o., movité věci v provozovně obchodní společnosti G., s. r. o. Jednalo se přitom o exekuci na základě pravomocného a vykonatelného platebního rozkazu Obvodního soudu pro Prahu 3 ze dne 29. 1. 2003, sp. zn. Ro 1633/2002, kterým bylo rozhodnuto o povinnosti obchodní společnosti G., s. r. o., zaplatit svému věřiteli - obchodní společnosti A. S. C. r., s. r. o., částku ve výši 80 000,- Kč s příslušenstvím. Shora uvedené skutečnosti tak jednoznačně svědčí o tom, že ve věci bylo nařízeno více exekucí, kterým se oprávněný domáhal na povinném úhrady svého dluhu. Aniž by Nejvyšší soud hodlal jakkoli hodnotit postup exekutorky, jak se toho dovolatel domáhá, je třeba konstatovat, že doposud zjištěné okolnosti případu nevzbuzují pochybnosti o zákonnosti jejího postupu.

Nejvyšší soud taktéž neakceptoval ani další dovolací námitku obviněného D. Č., která sice odpovídá uplatněnému dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. řádu, ale je zjevně neopodstatněná. Takové je tvrzení obviněného, podle něhož soudy nižších stupňů nepřihlédly v případě skutku obsaženého pod bodem 2. ve výroku o vině v rozsudku soudu prvního stupně k právnímu institutu postoupení pohledávek a jeho důsledkům, které s ním spojuje obchodní zákoník (správně občanský zákoník). Uvedené tvrzení však obviněný blíže nekonkretizoval. V obecné rovině Nejvyšší soud poznamenává, že postoupení pohledávky je jednou ze změn závazku, které mohou nastat na straně subjektů závazkového právního vztahu, tj. věřitele či dlužníka. Postoupením pohledávky přecházejí na nového věřitele (postupníka) všechna práva spojená s příslušnou pohledávkou ve stavu, který odpovídá době jejího postoupení. To mimo jiné znamená, že postupníkovi svědčí i nárok na exekuční vymožení takto postoupené pohledávky. Právní úprava postoupení pohledávky je obsažena komplexně v zákoně č. [40/1964](#) Sb., občanský zákoník,

ve znění pozdějších předpisů, a proto se uplatní také pro oblast obchodněprávních vztahů, které v této souvislosti obviněný zmínil ve svém dovolání. Z hlediska naplnění zákonných znaků skutkové podstaty trestného činu poškozování věřitele podle § 256 tr. zák. by mohlo být postoupení pohledávky významné např. tehdy, pokud pachatel tímto zcizovacím právním úkonem převede na jiného majetek v úmyslu zmařit i jen částečně uspokojení pohledávky svého věřitele. Pokud jde o tu variantu jednání obsaženou v citovaném ustanovení trestního zákona, již byl obviněný D. Č. uznán vinným [§ 256 odst. 1 písm. d) tr. zák.], lze si představit i takovou situaci, když pachatel úmyslně uvede nepravdivé údaje vztahující se k postoupení pohledávky, čímž zmaří možnost soudu zjistit skutečnou hodnotu dlužníkovu majetku. V důsledku zmíněného jednání pak pachatel i jen částečně zmaří uspokojení svého věřitele. Jak je patrné z rozhodných skutkových zjištění, která v posuzované věci učinily soudy obou stupňů, uvedl obviněný v prohlášení o majetku podle § 260a a násl. zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen občanský soudní řád) nepravdivé údaje, čímž měl zmařit uspokojení pohledávky svého věřitele – obchodní společnosti A. S. C. r., s. r. o. Z tohoto skutkového zjištění pak soudy nižších stupňů vyvodily právní závěr o vině obviněného trestným činem poškozování věřitele podle § 256 odst. 1 písm. d) tr. zák. Zmíněný právní závěr, který soudy nižších stupňů rozvedly i v odůvodnění svých rozhodnutí, však nebyl opřen o zjištění, podle něhož by snad obviněný uváděl nepravdivé údaje o postoupených pohledávkách. S poukazem na odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně (viz jeho str. 6), jakož i na odůvodnění usnesení odvolacího soudu (viz jeho str. 2), Nejvyšší soud konstatuje, že soudy nižších stupňů spatřovaly podstatu trestněprávního jednání obviněného D. Č. u citovaného trestného činu v uvedení nepravdivých údajů v prohlášení o majetku obchodní společnosti G., s. r. o., přičemž toto nepravdivé tvrzení se týkalo výhradně finančních částek, které tato obchodní společnost obdržela od obchodní společnosti T. S., s. r. o. Proto námitka obviněného vytykající nesprávné závěry ohledně postoupení pohledávek je zjevně neopodstatněná.

Na druhé straně Nejvyšší soud shledal důvodnou tu dovolací námitku obviněného D. Č., kterou zpochybňuje závěry, na jejichž základě soudy nižších stupňů ve vztahu ke skutku uvedenému pod bodem 2. ve výroku o vině v rozsudku soudu prvního stupně dovodily, že uvedením nepravdivých údajů v prohlášení o majetku obchodní společnosti G., s. r. o., v řízení vedeném před Okresním soudem v Trutnově pod sp. zn. 27 Cd 83/2004 obviněný zmařil uspokojení svého věřitele – obchodní společnosti A. S. C. r., s. r. o. Jedná se především o tvrzení obviněného, podle něhož oprávněný (uvedený věřitel) mohl uspokojit svou pohledávku z ostatního majetku obchodní společnosti G., s. r. o., jejímž jménem obviněný jednal.

K tomu Nejvyšší soud především připomíná, že předpokladem trestní odpovědnosti za trestný čin poškozování věřitele podle 256 odst. 1 písm. d) tr. zák. je takové jednání pachatele (tj. obviněného), kterým dochází k maření možnosti soudu zjistit skutečnou hodnotu dlužníkovu majetku. Uvedené jednání pachatele je v konečném důsledku způsobilé vyvolat alespoň částečné zmaření uspokojení pohledávky věřitele. Na rozdíl od ostatních typů jednání obsažených v ustanovení § 256 odst. 1 tr. zák. tedy není podstatné, zda pachatel trestného činu kvalifikovaného podle § 256 odst. 1 písm. d) tr. zák. svým jednáním skutečně či zdánlivě zmenšuje hodnotu dlužníkovu majetku. Jak ovšem vyplývá z dosavadní judikatury Nejvyššího soudu, závěr o spáchání trestného činu poškozování věřitele podle § 256 odst. 1 písm. d) tr. zák. je i v této alternativě podmíněn zjištěním, že obviněný měl majetek použitelný k alespoň částečnému uspokojení jeho věřitele, ale odmítnutím prohlášení o tomto majetku (nebo uvedením nepravdivých či hrubě zkrslých údajů v takovém prohlášení) znemožnil jeho řádné zjištění, např. zjištění, o jaký majetek jde a kde se nachází, a tím způsobil zmaření alespoň částečného uspokojení věřitele z majetku, jehož se prohlášení týká (viz rozhodnutí pod č. 23/2006-III. Sb. rozh. tr.). Jinými slovy řečeno, mezi jednáním pachatele, který odmítl učinit prohlášení o svém majetku (resp. o majetku právnické osoby, za kterou byl oprávněn jednat) nebo v něm uvedl nepravdivé či hrubě zkrslé údaje, a alespoň částečným zmařením uspokojení pohledávky věřitele musí být příčinná souvislost. Tu by ovšem nebylo možné dovodit, kdyby dlužník neměl majetek použitelný k uspokojení věřitele, byť tuto skutečnost odmítl uvést ve svém prohlášení o majetku, nebo ji sice uvedl, ale šlo o uvedení nepravdivých či hrubě zkrslých údajů v takovém prohlášení.

Jak je přitom v posuzované věci zřejmé z č. l. 438 trestního spisu, obchodní společnost G., s. r. o., jejímž jednatelem byl v inkriminované době obviněný D. Č., neměla až na pohledávky vůči obchodní společnosti T. S., s. r. o., žádný další majetek. Nejvyšší soud poznamenává, že majetkem obchodní společnosti je veškerý její majetek, tj. souhrn všech věcí, pohledávek a jiných práv a penězi ocenitelných jiných hodnot (srov. § 6 odst. 1 zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů). Ve vztahu k právnické osobě se v teorii obchodního práva hovoří o obchodním jmění, kterým se rozumí soubor veškerého majetku a závazků. Pokud jde o zjišťování rozsahu majetku obchodní společnosti G., s. r. o., soudy nižších stupňů sice v posuzované věci učinily skutkové zjištění o tom, uspokojení jaké pohledávky měl obviněný D. Č. zmařit, ale nevěnovaly již dostatečnou pozornost okolnosti, zda uvedená obchodní společnost, jejímž jménem obviněný jednal, měla vůbec nějaký majetek, z něhož bylo možné uspokojit pohledávku věřitele – obchodní společnosti A. S. C. r., s. r. o., a o kterém byl obviněný povinen učinit prohlášení podle § 260a až § 260h občanského soudního řádu. Soud prvního stupně v tomto směru sice zjistil, že

obchodní společnost G., s. r. o., jejímž jednatelem byl v inkriminované době obviněný, pobírá pravidelný měsíční příjem od obchodní společnosti T. S., s. r. o., avšak tento příjem byl ve skutečnosti nižší, než jak uvedl obviněný v prohlášení o majetku. Navíc, jak je ze spisových podkladů rovněž patrné (viz č. l. 241 a 242 trestního spisu), na majetek obchodní společnosti G., s. r. o., bylo vedeno několik exekucí, což může být významné z hlediska určení rozsahu majetku použitelného k uspokojení jmenovaného věřitele. Soudy nižších stupňů ve svých rozhodnutích neuvedly jednoznačný skutkový závěr, zda i za situace, když obviněný dne 13. 4. 2004 u Okresního soudu v Trutnově uvedl nepravdivé údaje v prohlášení učiněném ve smyslu § 260a až § 260h občanského soudního řádu o majetku právnické osoby, za kterou byl oprávněn jednat, mohla být z majetku obchodní společnosti G., s. r. o., uspokojena pohledávka věřitele – obchodní společnosti A. S. C. r., s. r. o., popřípadě z jakého majetku a v jakém rozsahu se tak mohlo stát, kdyby obviněný učinil pravdivé prohlášení. Proto bude třeba, aby se soudy nižších stupňů vypořádaly i s touto okolností, a to i po případném doplnění dokazování.

Po zjištění, že dovolání obviněného D. Č. je v uvedeném směru opodstatněné, Nejvyšší soud podle § 265k odst. 1 tr. řádu zrušil usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 9. 10. 2006, sp. zn. 11 To 380/2006, přičemž podle § 265k odst. 2 tr. řádu zrušil také další rozhodnutí obsahově navazující na zrušené rozhodnutí, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo jeho zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 265l odst. 1 tr. řádu potom Nejvyšší soud přikázal Krajskému soudu v Hradci Králové, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Krajský soud v Hradci Králové tak v naznačeném rozsahu opětovně projedná věc obviněného D. Č. a odstraní vady vytknuté tímto rozhodnutím Nejvyššího soudu. Přitom podle potřeby provede i důkazy nezbytné k tomu, aby mohl učinit jednoznačný skutkový závěr, zda a jak mohl obviněný uvedením nepravdivých údajů v prohlášení o majetku obchodní společnosti G., s. r. o., zmařit uspokojení pohledávky jejího věřitele – obchodní společnosti A. S. C. r., s. r. o., popřípadě z jakého majetku a v jakém rozsahu mohla být tato pohledávka uspokojena, kdyby obviněný učinil pravdivé prohlášení o majetku. Na základě výsledků původního a případně doplněného dokazování potom odvolací soud opětovně právně kvalifikuje posuzovaný skutek a učiní nové rozhodnutí ve věci, protože s ohledem na výše uvedené skutečnosti je zřejmé, že rozsudek soudu prvního stupně je rovněž založen na nesprávném právním posouzení skutku obsaženého v jeho výroku o vině pod bodem 1. a nemůže obstát.

Podle § 265s odst. 1 tr. řádu jsou soudy nižšího stupně v dalším řízení vázány právním názorem Nejvyššího soudu vysloveným v tomto dovolacím rozhodnutí a jsou povinny respektovat zákaz reformationis in peius (§ 265s odst. 2 tr. řádu).

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Trestní odpovědnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Oběť trestného činu](#)
- [Dohoda o vině a trestu](#)
- [Zajištění nároku poškozeného](#)
- [Práva obviněného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vydání příkazu k dodání do výkonu trestu](#)
- [Neoprávněná činnost pro cizí moc](#)
- [Kvalifikace skutku](#)
- [Odnětí věci rozhodujícímu soudci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhradní trest](#)
- [Výkon trestu](#)